

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Videken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Inség.

— augusztus 2.

Gyors tempóban tárgyalja az ország ügyeit a képviselőház. Belügy, kereskedelem, mezőgazdaság, kuitusz: mind gyorsan leperog a törvényhozás orsóján. Fáradt a Ház és türelmetlen. Meg azután a költségvetés egyik-másik konkrét ágazatához hozzászólni: ehhez komoly és beható tanulmány kell, szorgalmas utánjárás, elmerülés a tárgyba, alapos tudás, bő ismeret. Hozzászólni a betűgyben a szociális politika kérdéséhez, a kereskedelemnél a vám nagy problémájához, a földmívelésnek a magyar nemzeti politika számos életbevágó érdekéhez, azután meg a magyar nemzeti kultusz fontos követelményeihez: nem tréfa dolog, amelyet általános szólamokkal, felületességgel, híg és bő beszédű frázisokkal elintézni nem lehet.

Az ilyesmihez komoly munka és komoly, reális tudás szükséges. Amelyben azonban, fájdalom, meglehetősen inséges a mi parlamentünk.

De hagyján a parlament meg a képviselő urak tudása és érdeklődése! Sajnos és fájdalmas jelenség, hogy sokkal súlyosabb, nagyobb és mélyebbre ható inség kopogtat az ország ajtaján.

A tartós szárazság szörnyű pusztítást vitt végbe a föld termelésében s a jövő homályából a

szükség, a nyomor és a fokozott szegénység minden réme mered elibénk.

Tallian miniszter beszélt tegnap a képviselőházban az inségről. — Ilyesmi már régen nem történt nálunk. Már maga az a körülmény, hogy a földmívelési miniszter szükségesnek itéli, hogy a törvényhozás jóformán az inségről beszéljen, már ez magában is jele annak a súlyos válságnak, amelybe a föld népét a mostoha időjárás juttatta. Nincs burgonya és nincs kukorica és nincs más kapás növény sem, amelyből a parasztságnak táplálkozik. S nincs takarmány, amelyből jószágát, tehénkáját, lovát eltarthassa, malacját fölnevelhesse.

A miniszter általánosságban fogadta az inséget. Felelősséges állásában, holott minden szavával áltami hitelünkön súlyos sebet ejt, a miniszter a nyilvánosság előtt inkább azt veszi számba, a mi van, mintsem azt, ami nincs.

Konstatálja a miniszter a hivatalos jelentések alapján, hogy „magtermésünk az egész országban elég jó”. Ezt úgy kell érteni, hogy a gabona helyenkint szépen megtermett. Néhol több, néhol kevesebb; de a legtöbb gazdának gabonában is csak féltermése van. Már ez is természetesen nagy baj és a nemzeti vagyonnak nagy károsodása; de inkább a nagyobb gazdákat és bérlőket sújtja. Azonban a burgonyatermés hiánya, a tengeri

meg nem érése és a takarmányok kiszűlése és pusztulása: a kis emberek millióit hozza kétségbejítő nehéz helyzetbe s ennek súlyos következményeit maga a miniszter is elismeri.

A kormány érzi kötelességét s minden irányban kilátásba helyezi az inség enyhítését. De az inséget oly országban, amely minden jövedelmét a föld termésének köszönheti, éppen csak enyhíteni lehet, de ellensúlyozni, orvosolni, avagy megszüntetni megközelítőleg sem lehet. Rendes körülmények között is szegények vagyunk s küzdünk keservesen a létért. Népünk kivándorol s adósságunk félelmetesen szaporodik. Egy inséges esztendő, mint amilyenek a mostani jelentkezők minden bajunknak tizszeres hatványozódását jelenti s nemcsak egy esztendőre, hanem az évek egész sorozatára.

Sok jó esztendő kell ahhoz, hogy egy inségeset kiheverjen ez a szegény ország, a melynek csak a szükséglete és a kiadása szaporodik évről-évre, de a jövedelme mindig egyformán a szelek jarásától függ; rendszerint változatlanul ugyanaz, ritkán több és sokszor kevesebb az átlagnál. Ha jó a termés, megélünk valahogy. A gyöngé termést megérzi mindenki, nemcsak a gazdaközönség, hanem a kereskedő és az iparos is. Az inséges év pedig válságot jelent egész nemzeti életünkre nézve.

Szováta.

Szováta gyönyörű vidéke,
Ti fölséges, csodás tavak.
Mit mondjak rólatok...? Biz' attól
Elkéstem, hogy megáldjalak.
Megáldott már titeket valaha
— A jó Isten maga!

Nincs klastromod az erdők mélyén,
Hogy szentnek állítná vized,
Mégis lám bucsujáró helylyé
Teszán növekvő jó híred...
Lassacsokán, mert van egy hibád,
[de nagy
— Hogy csak Erdélybe' vagy!

Volnál csak valami cseh-tájon,
Vagy Stiriában valahol;
Nagyuri divat lennél nálunk,
Csoda, amilyen nincs sehol!
De így nekünk (óh magyar agyvelő),
— Nem vagy álökelő!

Szaboloska Mihály.

Kiszáradt a Kösüly.

Irta: Benedek János.

Ahogy a prűszkölő masina beljebb-beljebb rohog velünk az alföldi rónaság felé, észrevétlenül változik a benyomás, melyet a vidék szemlélete kedélyünkre gyakorol.

Az alföldi sík, nagy rónaság letarolt buza tábláival olyan előttünk, mint a nyitott könyv, melybe Petőfiként „vannak írva szép nagy gondolatok.” Ezek a gondolatok ugyan most kissé ködösek, mert a buza-kereszteket nagyon megapasztotta az ideai szárazság.

Nem is volt ilyen szomorú az alföldi Kanaán képe 1863. óta. Akkor volt az utolsó rettenetes aszály Magyarországon, a mikor márczius elejétől egészen szeptember végéig egy szem eső sem esett a nagy magyar alföldön. Nem volt tenyéryi zöld hely, nem volt egy árva fűszál a törzs közt kelőben; gulyák, ménesek, nyájak rakásra hullottak, mint az egyiptomi tizenkét csapás idején. Óriási gödröket ástak a faluvéteken s oda temették a szegény szomjan veszett jószágokat. Vagy pedig felhajtották Sza-

bolcsba, Szatmárba, ott a homokon, ha nem is volt eső, de mutatkozott egy kis felüldítő, életadó harmat; drága gyöngyöt ért akkor annak minden piczi szeme. A homok-buczkák, szikes tavak gidres-gödros birodalma tartotta ki akkoriban a maga sovány táplálékával a zsirt izzadó nagy magyar alföld éhínségre jutott földönfutóit.

Kiapadtak akkor nemcsak a kutak, hanem még a folyóvizek is; úgy furtak új kutakat a teljesen kiszáradt Berettyó medrében, onnan jutott a szomjan lihegő nép egy kis keserves talaj-vizhez.

Még a magyarság életnedvén élősködő idegen kormányhatalomnak is megesett a szive a magyar alföld népének szörnyűséges nyomorúságán: inség-kölcsonül vetőmagot osztatott ki a koldusbotra jutott nép között. Ez igaz, de az is igaz ám, hogy a ma kiosztott inséges buza-kölcsonit már másnap lefoglalták — adóban. Mivelhogy a státusgépezet kerekelt nem maradhattak kenetlenül egy kis szárazság miatt.

Az ideai aszály csak hasonló az 1863. évihez, de — hál' Istennek — még csak meg sem közelíti azt. Ugy, hogy még ebben a nagy szárazságban is most is csak úgy mosolyog a Tisza-Duna köze, majd a

Miért jött gróf Degenfeld Amerikába?

— Amerikai levél. —

Sharon, július végén.

A magyarországi protestáns világ előtt azt hiszem még emlékezetben van az az aldatlan személyi harc, amely átesapott magyar nazáinkba is. Ekkor a magyar evangélikus református egyetemes egyház konventi elnöksége, az itteni helyzet tanulmányozására gróf Degenfeld József tiszántúli evangélikus református egyházkerületi főgondnokot küldte ki, aki folyó évi március tavaszán megérkezett Amerikába. Megérkezése után tanácskozást tartott a „Reformed-Church” támogatása alatt álló néhány lelkészrel: természetesen a presbyteriánus egyház támogatása alatt álló lelkészi testület mellőzésével: s csak mikor már valamelyik lelkész megsgúta a főgondnoknak, hogy valami büzhődik Daniában; s jó lesz azokkal a Kuthy Zoltán által anathemia alá vetett kartársainkkal is érintkezésbe lépni, kezdett a főgondnok is gondolkodni: összehívta egy Johnstowaban tartott közös értekezletre az összes magyar lelkészeket. Ezen értekezleten azután előadta a főgondnok küldetésének célját, hogy az amerikai „Reform-Church” s a presbyteriánus Church támogatása alatt álló magyar reform egyházakat elszakítsa a temérdek anyagi áldozatokat hozó angol egyházaktól, s bekapcsolja a magyarországi egyházkerületek valamelyikébe. Az amerikai viszonyok nagyon jól ismerő presbyteriumok és lelkészek azonban a főgondnok tervete ellen foglalt állást.

Igy a Johnstowaban f. évi április 6. án megtartott értekezleten is Kulasz Sándor, pittsburgi református lelkész ndítványára kimondták: „hogy a magyarországi egyetemes egyház lépjen érintkezésbe az amerikai „Reformed Church”, valamint „Presbyteriánus-Church” egyházak hatóságával az amerikai magyar református egyházaknak kibocsátása ügyében, akik, ha hajlandók minket kebelökből elbocsátani — bizonyos kikötésekkel akkor hajlandók vagyunk mi is átmeneti magyarországi egyetemes egyház fennhatósága alá.” Ez volt tehát a johnstowni határozat a gróf propeozíciójával szemben. Ilyen eredményre azonban nem volt elkészülve a főgondnok, épen ezért sutba dobva a johnstowni értekezlet fenti határozatát, hogy mégis üres kézzel ne térjen vissza Magyar-

országba, jónak látta egy bizalmasabb — ugynevezett titkos — konferenciát hívni össze Trentonba április 14-én, melyre csakis 10 református lelkészt hívott meg a református Church fennhatósága alatti lelkészekből. Ezen a nevezetes értekezleten azután (becsületszó alatt) kötelezték egymást, ezen gyűlés határozatának titokban tartására. A titok azonban f. hó 3-án végre kipattant a pittsburgi templomszentelésen. Nagyon sajnálatos, hogy a mi kedves kollegáink, jobb meggyőződésük ellenére, melyről Johnstowaban bizonyosságot tettek, most, midőn az ellenzék hiányzott, magukat a Gróf ur és Kuthy Zoltán által terrorizálni engedték s belementek a gróf ur ajánlatába és határozatilag kimondták: „Azok az amerikai magyar református lelkészek, akik a gróf Degenfeld propeozícióját el nem fogadják s ujévig be nem jelentik a magyarországi egyházakhoz való csatlakozásukat, azok ki lesznek örökre zárva a magyarországi egyházakból.”

Ezzel érvényre emeltett Kuthy Zoltannak a múlt évben a magyarországi konvent elnökségéhez írott nyílt levelében kifejezett az az óhaja, hogy azokat a lelkészeket, akik a presbyteriánus egyházi hatóság anyagi támogatása alatt merik hirdetni a Krisztus evangéliumát, átokkal kell sújtani s lelkészi oklevelüktől megfosztani.

A trentoni értekezlet határozata ellen a Pittsburgban e hó 4. én megtartott nyuzati lelkészi kör értekezlete, melyen ugy a Reformed Church, mint a Presbyteriánus-Church fennhatósága alatt álló lelkészek jelen voltak, jegyzőjét megbizta, hogy a dunamelléki ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalához tiltakozást adjon be. Szeretjük hinni, hogy azok az érdemekben megőszült püspökeink, mint Kiss Aron, Kun Bertalan és az ifju Petri Elek volt püspökhelyettes, ma budapesti pap, akik minket az evangélium hirdetésére elbocsátó leveleikkel küldtek el áldáskiváratuk kíséretében s az evangélium magvaknak elhíntésére, hogy azok itt a messze időbenben letelepedett honfirtársaink szívébe megteremthessék az igaz vallásosság gyümölcsseit: nem fognak belemenni egy olyan dologba, mely homlokogyan ellenkezik nemcsak a felebaráti szeretettel, hanem a zsinati törvényekkel, de az ő korábbi intézkedésükkel is.

Mikor mi, a presbyteriánus egyház anyagi támogatása mellett szolgáló magyar

református lelkészek megtudtuk, hogy gróf Degenfeld talált egéruat kijátszásunkra — az ihanstowai értekezleten kötött testvériszeretet megromlására — a trentoni értekezlet magatartása által, élve a gyanúperrel, küldöttünk mi is egy memorandumot a legutóbb megtartott konventi ülésre; azonban ez a memorandum nem jutott el a konvent elnökségéhez, mert az, akit ennek beadásával Budapesten megbiztunk, jónak látta az iratokat a konvent elé nem terjeszteni. Ezt a memorandumot épen ezért más alkalommal közöljük, hogy ebből lássa meg ugy a hazai protestáns közönség, mi lelkésztársaink, hogy mi esoda aggodalmak töltötték el lelkeinket, mikor nem fogadtuk el a gróf Degenfeld József főgondnok tervezetét, melylyel örökre megásték volna az amerikai magyar reformátusok sirját. Mindezekből megítélheti a magyar református közönség és hazai lelkészi testület, hogy gróf Degenfeld főgondnok amerikai küldetése békét hozott-e vagy fegyvert és hogy az erőszak mindig megszokta magát bszulni.

Dömény Zoltán.

N. U. H. E.

A német uralkodó-hazakból származó hercegnők Wiesbadenben egyesületet alakítottak, amelynek célja a hercegnők erkölcsi védelme. Bátorkodunk az egyesület közgyűléseinek is-folyását ismertetni.

Elnök (vorgenolni hercegnő. Inkább 60, mint 50 esztendő, de 35 nek festi magát. Hamis fogait berakja, a frufuját megigazitja és megnyitja az ülést.): Hölgyeim! Hercegnők! Mindenekelőtt csendet kérek és kívánom, hogy amíg én beszélek, mindenki fogja be a lepesét és ne járjon örökké a barátfüle rágója. Fontos jelentéseim vannak hölgyeim, amelyek szomorúak. Egyesületünk 74 tagja közül 12 ismét hiányzik legutóbbi közgyűlésünk óta. Örömmel jelentem azonban, hogy a Schenk-elmélet számárvoltának szerencsés körülménye folytán más uton 3 taggal szaporodtunk.

Tiszán túl a kuasági róna, mint rendes időben. A hatalmas kalászu árpa, a cifra növényzetű zab, a husos levelű dohány, cukorrépa felváltva tesznek eleven bizonyosságot arról, hogy nem halunk éhen az idén. Az igaz, hogy a rétek alaposan ki vannak száradva. El is hajtották jószágaikat az alföldi gazdáik az erdősegekbe, mert a legelők kiszikkadt, össze-vissza repedezett göröngyös földjein csak szöcskenyájuk élnek meg az idén.

A karczagi rónán, a kabai mezőkön, a szoboszlói határban alig lehet látni egy-két lábás jószágot, amint tikkadtan kérődznek a nyikorgó kutágasok mellett, vagy a kiszáradt Kösüly partján.

A hortobágyi pusztaságon szemére vágja süvegét a juhászbojtár s mélabusan zendíti rá furulyáján az ugyancsak alkalmi nótát:

Kiapadt a tóban meg a sás, meg a víz,
Egész gulya-mines a kis bojtárra víz.
Adj uram istenem egy kis csendes esőt,
Gulyára, minesre jó legelő mezőt.

Mert a Hortobágy — a mi nemzeti Saha-ránk — még csendes időjárás mellett is meggyöttri nyaranta négy lábú lakóinak ezreit, hát még ilyen nagy aszálykor. Azért mondja róla a szállóige, hogy a Hortobágynek két isten kellene: egyik, aki délelőtt megáztatná, másik: aki délután felszáritaná.

Füst és porfelleg közt teszi meg most utját az alföldön a robogó vonat; s hozzá

kell szokni a nyári utasnak a kocszi ablakain bezuduló por és korom lenyeléséhez. Alföldi ember ezt fel se veszi, mert azt tartják arra mifelénk, hogy nem is jó paraszt ember az, aki legalább két véka homokot meg nem eszik egy nyáron.

És ez természetes is, mert a sivó homok belekavarodik a szépen rotyogó gulyáshusos vagy lebbences serpenyőbe; forgószéltől felzaklatott, felzilált hamu borsolja meg az izletes tésztás kását; ami pedig a szalonnasütést illeti: nem is esne jól a zsiros piros piritos kenyér, ha a susterregvesztorogva süllő szalonnából kiserözögő forró zsireppeknek nem volna meg a kellő füstös színök.

Mert ez a pusztá népének tápláléka nyáron. Ezeknek a jó csemegéknek csábító illata kavarog a messzünnen lobogó pász-tortüzek felszálló füstje közt s megelégedve dalolja a mi mezei emberünk:

Nem bánom, hogy parasztnak születtem:
Van énnékem jóízű kenyérem.
Ugy jól lakok fordított kásával,
Mint a báró tekenyös békával.

Az idén különösen bő része lehetett a mezők nyári szomszédjainak a birkahusban, amit a pródi gulyások „juh-test”-nek mondanak. Mert ilyen istentelen nagy melegben hamar megkerül a birka s amint azt a juhász észreveszi, nem várja be a természetes halált, hanem odasújt a görbe rezes végű bunkóval, ahol legbiztosabb az azonnali felfordulás. Akkor azután van gulyás-

hus meg tokány. Nagy szolgafára akasztják a füstös serpenyőt, beleapritják a megboldogultat, tüzet cserditenek alá s egy fél óra múlva már ott kotorásznak csillagos bicskáikkal a megpuhult tüdő- és májdarábok légióiban.

Mikor pedig estendenként pihenni térnek, csillagok járásából, égálja színéből, holdvilágnak udvarából folyik a jóslás: milyen idő lesz holnap? Egyik-másik öreg csósznek saját rendszere van ebben a dologban s biztosan állítja, hogy eső lesz, amikor vizket a — füle. Mert ha esőt érez: szabad helyre mászik a bogár. Jó olják az esőt pulyka-öblögetéséből, páva rikoltásából, mert nagy dolog ám szárazság időjén emberre, baromra, kiszáradt szomju földre egyaránt az az óhajtvárt eső.

Tudja, érzi azt mindenki, hogy ennek a csapadék-szegény országnak a sorsa nemcsak a politikán (amit a magyar ember „uri hunczutság”-nak nevez) fordul meg, hanem minden esztendőben azon: van-e husvét és pünkösöd közt országos jó eső?

Mikor az alföldi magyar ember Bécsben járt s megmutogatták neki a császárváros tenger gazdagságát, kincseket érv palotáit s kíváncsiak voltak a véleményére, milyen benyomást tesznek rá ezek a tüne-ményes dolgok, kérdezték: no mit szól hozzá? — ez volt a szent meggyőződéstől áthatott egykedvű felelete:

— Többet ér ennél egy májusi eső.

Első tag: (Valamikor fekete haja volt, most aranszőke. Volt már vörös is. A Sárga tenger azóta sárga, amióta ő a haját megmosta benne.) Miért léptek ki azok a tagok? (Félre.) Hadd pletykázzon a vén kereplő.

Elnök: Nem léptek ki, hanem alapszabályunk 7. c) pontja alapján kiváltak.

Első tag: Hogy-hogy?

Elnök: Gizi hercegnő megszökött az udvari kertszéssel.

Második tag: Azzal a szőke fiuval szerencsés.

Harmadik: Kicsoda?

Második: Gizi, hogy megszökött. Én is megakartam vele szökni, de... nem szökötettem meg.

Elnök: Borbálya nagyhercegnő a férje borbélylegényével szökött meg.

Negyedik: Azt a vén trombitát is megszökött valaki?

Első: A családi ékszerekkel együtt...

Elnök: Adelgunda hercegnő együtt él a komornyikjával.

Második: Az nem szökött meg.

Elnök: Nem. Hanem az ura szökött meg tőle egy hosszú színészövevel. Ilona uralkodó hercegnő egy gárdatisztával udvaroltat magának, Vilma, Kunigundi és Adél hercegnőknek uszómeesterrel van viszonyuk.

Első: Hjah, a meleg.

Elnök: A többi kivált tagra vonatkozó adatok és okmányok pedig még nem érkeztek be az Első Német Udvari Pletykákat Szállító-Részvénytársaság irodájából Jelen-tem továbbá, hogy egyesületünk negyven márka adományt küldött a száműzött Trónkövetelket Segítő Egyesületnek, az eladódott Hercegifjak Zalogházi Tárgyainak Kiváltó Szövetkezetét azonban hasonló kére-ssel elutasította. Ezek után kérem jelen-tesem tudomásul vételét.

Negyedik: Meghallgatván a jelentést, szívesen adnám meg a fölmentvényt az el-nöknek, de a kivált tagok számának meg-állapításakor tévedt. Illetve van egy tagunk, aki az alapszabályok 7. c) pontja ellené-re sem lépett ki.

Első: Ujjél! Ki lehet az?

Negyedik: Szeretett elnökünk ugyanis négy napig Herdingsdorfban időzött Bodroginov orosz művészzel és azt hiszem, ez elég ok a fölmentvény megtagadására. Ja-vaslom tehát, hogy három napi ilyes fürdő-zés is tekintessék az alapszabályok illető rendelkezése alá tartozónak és vonja le mindeuk a következtetést.

(Az indítványt elfogadják, azután az alapszabályok értelmében az összes tagok kiválnak az egyesületből. Legelsőknek a ne-gyedik tag és automobilján viczeházmeste-rének fiával távozik.)

Tallér.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Nyugalomba vonuló igazgató. A hódmezővásárhelyi főgimnázium igazgatóját, Futó Mihályt, ki abban az intézetben 44 év óta tanárkodik és 22 éve igazgató, nyu-galomba vonult, mely alkalomból a tanítás-ban megöregedett, derék férfit sokan üdvö-zölik Debreczenből is egykori tanítványai.

Miniszter a dögei templomnak. Egy éve annak, hogy a dögei ev. ref. templom

tornya a nagy vihar miatt eldőlt és a tem-plom is összerombolta. Azóta folyik a gyűj-tés az új templomra és a tavaszon hozzá is kezdének az építéshez. A földművelésügyi miniszter most tudatta a püspöki hivattalal, hogy a templomépítéshez szükséges faanya-got kedvezményes áron adja.

Időjárási abnormitások.

— augusztus 2.

Ennek a csodálatosan száraz eszten-dőnek alkalmából nem lesz érdektelen, ha felsorolunk egy pár ilyen fekete esztendő-t — hol szárazat, hol esőset — a múlt század néhány évtizedéből.

Némi vigasztalásul azoknak, akik talán már a világ végét sejtik elkövet-kezni. Például 1846-ban, márczius 9-én, 10 fok volt a hideg s a buza ára ebben az esztendőben 20—25 forint volt. — 1853-ban még április végén is 16 centi-méteres hó borította a földet. Más nem termett, csak bor, annyi azonban, hogy egy akó gyöngyösi bor ára kerek 2 forint volt. 1855 nyarán annyi eső esett, — éppen fordítva, mint az idén, — hogy minden vetés elrothadt.

1856 és 1859-ben pedig nagy szá-raság volt s alig termett valami. 1861-ben, pünkösd napján országzerete hó esett. 1866 ismét rendtelenséget mutat föl: február 8-án már Nógrádban is vetnek, míg május országos fagyat hoz, úgy, hogy a pünkösti ünnepen — május 20 — meleg, fűtött szobába húzódtak az emberek.

1868-ban, decemberben fölötté nyhe az idő, a hónap utolsó napján rendesen szántanak, a karácsony fekete, zuhog az eső. 1870-ben a hideg korán köszöntött be: szeptember 17-én már azok a hegyek is telve voltak hóval, amelyek csak októ-ber végén, vagy november elején szoktak téli ruhát ölteni.

Az 1870—77-ik időközt általában a szárazság jellemzi. 1878-tól 1882-ig inkább esős évek következtek, 1883-tól 1890-ig az ország tulnyomó részében ismét a szá-raság volt az uralkodó. A legutóbbi esztendők jellege is csapadékos volt, de a folyó évvel, úgy látszik, egy száraz perio-dusba jutottunk.

NAPI HIREK.

— **Augusztus 2.** A szabadság-harcz szomorú végjeleneteinek egyike a debreczeni csata, 55 évvel ezelőtt ezen a napon folyt le. Amint azt lapunk legutóbbi számában a legrészletesebben leírtuk, a főis-kolai magyar irodalmi önképző társaság és a Petőfi-dalkör együt-tesen emlékünnepelet rendeznek ma délután, amely este a Petőfi-dalkör estélyével fejeződik be. Az emlékünnepelelyre tegnap este Deb-reczenbe érkezett *Ováry Lipót*, or-szágos főlevéltárnok, aki nemcsak a magyar szabadságharcz, de ké-sőbb a Garibaldi katonája is volt. A kitűnő vendéget a vonatnál ün-nepélyesen fogadták és elkísérték szállására a Bika szállodába. A mai nap folyamán a *Komlóssy*

Árthur vendége volt. Este a Petőfi dalkör estélyén a nagyerdei víga-dóban a kitűnő vendég felolvasást fog tartani, „Visszaemlékezések a debreczeni csatára” czimmel. Az estélyen, mint a Petőfi dalkör ven-dégei, részt vesznek az öreg 1848/49. honvédek is.

— **A fancsikai iparvasut.** A fancsikai iparvasut folytatólagos kiépítésének közigazgatási bejárását ma délelőtt tartották meg. A be-járásnál jelen voltak: a kereskede-lemügyi miniszterium részéről: Bene György, a város részéről: Magoss György dr. főügyész, Király Gyula tanácsnok, Haty Kálmán mérnök, dr. K. Tóth Mihály mezőrendőr-kapitány és a közigazgatási bizott-ság részéről: Kajáry Odön mérnök.

— **Faragó Ödön esküvője.** A deb-reczeni színtársulat országos hírű, nagyte-hetségű fiatal művésze, Faragó Ödön, es-ütörtökön, e hó 4-én délelőtt 10 órakor tartja esküvőjét *Oelberg Jolán* urhölgygyel az anyakönyvi hivatalban. Tanuk lesznek a menyasszony részéről *Szombathelyi József* földbirtokos, a vőlegény részéről *Offner József* m. á. v. Budapest-jobbparti üzletve-zető, a vaskoronarerd és a Ferencz József-rend lovagja és *Komjáthy János* kassai színiigazgató. Faragó Ödönt utjában a csalá-di élet boldogsága felé nemcsak az irék és művészek meleg rokonszenve és őszinte szerencsekívánatai kísérik, hanem a debre-czeni közönségé is, amelynek a jeles mű-vész egyik kitüntetett kedvence.

— **Egy debreczeni ifju szédel-gései.** Egy rosz utra tévedt, előkelő családból származott debreczeni ifju ujjabb szédelgéséről veszünk ismét hirt. A szédelő fiatal ember *Pruzsinszky Zoltán*, a debreczeni gazdasági tanintézet volt hallgatója. — Pruzsinszky már a múlt évben nagyobb szabású szédelgéseket kö-vetett el Szatmáron és Kolozsváron azon a czimen, hogy ő tanára a debreczeni gazdasági tanintézetnek. A szédelgéseiben azonban rajta vesz-tett, de még idejében eltűnt Szat-márról. A rendőrség annak idején köröztette, de hogy kézre került-e, arról nem kaptunk értesítést. — Pruzsinszky jelenleg Budapesten tartózkodik és úgy látszik, foglal-kozás nélkül van s folytatja szédel-géseit. — Áldozataiul a debre-czeni ismerőseit szemeli ki. Ren-desen ott ácsorog a keleti pályau-dvarnál és a Debreczenből érkező vagy visszautazókat megszólítja és pénzt kér kölcsön azzal, hogy a miniszter a debreczeni gazdasági tanintézet segéd tanárává nevezte ki, de ide utazni nincs pénze és ha nem jön meg idejében, elveszti állását. Így tett a napokban F. K. magánzóval is, ki épügy, mint számos elődje, megsajnálta és a kért összeget odaadta neki, termé-szetes, hogy Pruzsinszky állítása hazugság és csak ilyen uton-módon akar pár forintra szert tenni.

— **Műkedvelőeladás Nádudvaron.** Nagyon szépen sikerült mulatságot rende-zett vasárnap este a nádudvari ifjuság a szegénytanuló gyermekek segélyezésére gyű-jtött alap gyarapítására. A mulatságon szép

számmal voltak képviselve a vidékiek s Debreczenből is többen rándultak át ez alkalomra Nádudvarra, a Hajduság eme végvárába. A táncmulatságot hangverseny, illetve műkedvelő előadás előzte meg s ugy a szerencsés izléssel összehálogatott hangverseny pontok, mint Szomaházy Istvánnak előadott egyik kedves kis vigjátéka oly bájosan vonultak el a hallgatóság szemei előtt, mintha nem is műkedvelők, de igazi művészek mozogtak volna a színpadon. A hangversenyt Acs Nagy Jenőnek sok tapsal jutalmazott szavalata nyitotta meg, majd Blayer Irénke adta elő a „Jóslat” című monológot annyi kedvességgel, hogy a közönség zajos kíváncsára még egy másik monológot is el kellett szavalnia. Bianár Sándor hegédjátékában kész művésznök mutatta be magát, Boldizsár Margitka és Kun Miklós rendkívüli ügyességgel előadott dialogja pedig a „Mézesetek után” állandó derűtségben tartotta a hallgatóságot. Vágó Ferencz szavalta még el a „Nővér” cz. költeményt s szép szavalatát zajos tapsokkal jutalmazta a hálás hallgatóság. A hangverseny utolsó pontja volt Szomaházynek egy felvonásos vigjátéka: „Üdvözlét a bácsitól.” A darabban szereplő összes hölgyek, Hamar Teruska, Márton Böske, Márton Annus és Fajér Jolánka meglepő művészi készséggel töltötték be szerepeiket s minthogy partnereik Molnár Zoltán, Uray Géza és ifj. Frank Samu minden tekintetben méltók voltak hozzájuk, olyan összevágó, gördülékeny előadás mutattak be, amilyen műkedvelőknél valóban ritkaság. Hangverseny után tánc következett s egész a reggeli órákig együtt maradt a nagyszámu, díszes társaság.

— **Hangverseny Boglárón.** Balaton-Boglárról írja tudósítónk, hogy a Vöröskereszt-egylet ottani fiókjá mult hó 30-án a Vasuti szálloda disztermében fényesen sikerült hangversenyt tartott. A műsor bennünket is érdeklő attrakciója az volt, hogy a debreczeni közönség egykori kedvelt primadonnája: *Szende Anna, Stoll Károly*, a Népszínház főrendezőjének bájos neje magyar népdalokat adott elő: azok közt férjének ismert szép szerzeményét: „Mért is szerettek oly nagyon?” A gyönyörű hangja, pezsgő temperamentuma művésznő olyan tapsvihart idézett elő, amelyet a balatonparti városka falai közt még nem hallottak. A „Mézesetek után” című egyfelvonásos vigjátékot pompásan adták elő Zirner Lilly, aki valóságos színpadi tehetség, és Deutsch Gábor. Deutsch Ilonka éneke, Gerő Miklós hegédjátéka, Márton Margit szavalata és Hercz Zoltán monológja is nagyon tetszettek. A nagyszerű hangversenyt kedélyes táncmulatság követte.

— **A tűz ellen.** A rendkívüli szárazság nagyon fokozta a tűzveszélyt. Ez indította Rásó Gyulát, Hajdúvármegye alispánját arra a gondos óvintézkedésre, hogy rendeletileg eltiltotta a száraztakarmány behordását és utasította az előljáráságokat, hogy a tűzrendészetre és a tűzoltó-eszközökre különös figyelemmel legyenek.

— **A szoboszlói tisztí orvosi állás.** Szoboszlói irányadó körök információi alapján a mult hóban felhívtuk a vármegye alispánjának figyelmét arra a különös körülményre, hogy Hajdúszoboszlón az egy év óta üresedésben levő tisztí orvosi állást mind ez ideig nem töltötték be. Felsőalásnaknak meg volt a kívánt eradménye, amennyiben a tisztí orvosi állás nemsokára be lesz töltve. Rásó Gyula alispán már kirta a pályázatot, mely szerint az 1400 ko-

rona évi fizetéssel és a megállapított látogtási díjak szedhetési jogával díjazott állásra pályázók felszerelt kérvényeket aug. 20-ig nyújthatják be Hajdúszoboszló város polgármesteréhez.

— **Komjáthy megbukott Pozsonyban.** Tegnap döntött a pozsonyi városi színház ügyében a közgyűlés. A színházi bizottság tudvalevőleg *Komjáthy* Jánost ajánlotta igazgatónak. Azonban a közgyűlésen *Komjáthy* kisebbségben maradt és a színházat *Andorfi Péter*, a jelenlegi pozsonyi társulat főrendezője nyerte el nagy szótöbbséggel. *Andorfi* a debreczeni közönség is jól ismeri Tiszay Dezső igazgatási idejéből. — *Komjáthy* eszerint megmarad kassai színház igazgatónak, miután a kassaiak pályázat mellőzésével neki ajánlották fel jövőre is a színházat. — A pozsonyi közgyűlési határozat országsszerte nagy feltűnést kelt a színész körökben, mert senki se várta.

— **Óriási szélvihar a Hortobágyon.** Az elmúlt héten a Hortobágyon óriási szélvihar dühöngött. Olyan hatalmas ereje volt a viharnak, amilyenre évek hosszú sora óta nem emlékeznek. A vihar a városi épületek közül többet meg rongált. A kár több száz korona.

— **Elveszett vizsla.** Egy fehér fekete tarkált 6 éves, him, német és griffon keresztelésű, Rock névre hallgató vizsla elveszett. A megtaláló jutalomban részesül, ha az állami gyermekmenhelyben átadja.

— **Szamárhús árulás.** Érdekes elvi határozatot hozott a kereskedelemügyi miniszter, melynek előzménye a következő: Pestmegye egyik helységében G. M. a huskimérést gyakorolja. G. M. ellen eljárást indítottak, mert igazolvány nélkül húst mér ki. Előállott ekkor az a kérdés, hogy a szamárhús áruláshoz kell-e engedély? Az ügy a miniszter elé került és a miniszter úgy határozott, hogy megengedi a szamárhúsárulást, de csak iparigazolvány váltása mellett. Kiköti továbbá a miniszter, hogy külön vágóhídon és állatorvos jelenlétében kell levágni a fogyasztásra szánt szamárhúsokat; ezen kívül a szamárhús csak külön e célra szolgáló és *Szamárhús-árulás* olvasható felirással ellátott mézarszékben mérassék ki, ugyszintén, hogy a szamárszír, esetleg a szamárhúsból készült kolbászok is csak az említett felirással ellátott helyiségekben árusíthatassanak. Jó étvágyat a szamárhúshoz!

— **Elveszett a József kir. herceg-utezán egy fekete selyemmel behuzott kis táská, melyben egy aranykeretű szemüveg tokkal van a megtaláló, ha az elveszett tárgyakat a bűnügyi osztályhoz viszi, jutalomban részesül.**

— **Testvéri szeretet.** Az elmúlt éjjel a Vendég-utezán Juhász Sándor kertész a testvérével valamin össze szólalkoztak s a vita annyira elfajult, hogy Juhász Sándor alaposan legazemberezte a testvérét. A testvérek harazának a rendőr vetett véget.

— **Makaózás az árokparton.** A Vilmoshuszárlaktanya közelében az árokparton kártyáztak: Leszte Sándor, Nagy József, Losonczy Mihály és Lakatos Ferencz zenész. Egyik arra czirkáló mezőrendőr meglátta őket. Csendesesen közeledett hozzájuk s mivel észrevette, hogy makaót játszanak, megcsipte a kártya lovagjait és tiltott kártyázás miatt jelentést tett a rendőrségen.

— **A dögpus miatt.** A honvédhuszárlaktanya mögött dögpus sertést akart eladni egy ember. Meglátta ezt két cigányasszony. Rostás Zsuzsanna és Lakatos Fáni,

megtámadták az embert, elakarták venni tőle a dögpus. Eppen arra lovagolt Bodnár esendőrőrmester, ki a zajra odament, a két cigányasszonyt megfogta, a férfi azonban úgy megijedt, hogy a dögpus hátrahagyásával elment. A két cigányasszonyt átadták a bűnügyi osztálynak.

— **Az iparos fegyelmi joga.** Zemplén vármegye alispánja, mint másodfoku iparhatóság, G. J. cipésszermesteri 40 korona pénzbüntetésre, illetve megfelelő elzárásra ítélte, mert D. J. nevű tanoncát tatlágg bántalmazta. A mester ez ítélet ellen a kereskedelmi miniszterhez felebbezett, aki most döntötte el a vitás ügyet. A miniszter ezuttal könyörtelen volt a suterinasokkal szemben. Megváltoztatta ugyanis az alispán határozatát s a mestert a terhérőlótt kihágás alól felmentette, kimondván, hogy a panaszlott munkaadó a tanonczával szemben nem lépte túl a házi fegyelem jogát.

— **Családi dráma.** Ó Moldován tegnap rémes családi dráma történt. Két évvel ezelőtt Silezer György jómódu földmives feleségül vette Schaamlinger János szegény, de szép leányát. Esküvő után azonban a fiatal asszony megcsalta a férjét egy Spirik András nevű özvegy emberrel. A megcsalt férj barátai ismételtlen figyelmeztették őt felesége üzelmeire, de ez sohase akart barátainak hinni. Silezer szombaton délben váratlaul haza jött és akkor ott találta feleségénél Spiriket. Borzasztó dühében elővette a puskáját és az udvaron át menekülő vetélytársát lelőtte. Egy másik golyó a hűtlen asszony mellét furta keresztül abban a pillanatban, midőn a kutba akart ugrani. Spirik életveszélyesen megsebesítve lakására szállítottott, hol a halál l vívódik. A golyó jobb tüdejét furta keresztül és a hátán jött ki. A megyeoeske valószínűleg életben marad. Silezer a tett elkövetése után önként jelentkezett a csendőrségnél.

— **Tüzoltók nagyhete.** A nemzetközi tűzoltó szövetség választmánya az 1904. évi kongresszus székhelyéül Budapest székesfővárost választotta és a Magyar Országos Tüzoltó Szövetség a m. kir. kormány és Budapest székesfőváros közönségének hathatos támogatásának tudatában a meg-tisztelő választást elfogadta, a kongresszus rendezését magára vállalta. A kongresszus czélja a tűzrendészeti tűzoltói és a mentőszakba vágó kérdések megbeszélése, szakfelolvasások tartása, szaktárlat rendezése, újabb találmányok bemutatása. A szaktárlatot a városügeti iparosarnokban aug. 14-én nyitják meg. A kongresszus ünnepélyes megnyitása aug. 18-án lesz, előbb a katonai díszszemlélt tekintik meg, a megnyitást követi felolvasás: a baltimori tüzvészről, a színház tűzbiztonságáról; délben bankett; délután a főváros vízműveinek megtekintése. A kongresszust aug. 20-án zárják. 21-én kirándulást rendeznek a Balatonra. A debreczeni tűzoltó egylet h. főparancsnoka, Publíg Ernő, mint a rendező bizottság tagja, ebben az ügyben a fővárosba utazott.

— **Lopás egy vendéglőben.** Az elmúlt éjjel Márkus Jenő vendéglőjében Horváth Gyula pinczér fiókját feltörték és abból 3 korona 54 fillér készpénzt, nagyobb mennyiségű szivart és cigaretta elloptak. A káros jelentést tett a rendőrségen, honnan Fehér biztos ment a helyszínre. Fehér nemsokára kiderítette, hogy a fiókot Bartha Sándor a vendéglő ékszerasztitője törte fel. Bartha a vendéglőben alszik s a fiókot zsebkéssel akkor törte fel, mikor már mindenki elment. Ugy a pénzt, mint a szivárokat megtalálták Barthanál, ki most a rendőrség fogházában van.

— **Dankó Pista szobra.** A szegedi temetőben nyugvó nótás lelki portá nem sok idő múlva ismét itt lesz kö-zöttünk — érezalokban. A hál s emlékezet sürgeti a Dankó-szobor megvalósulá-

sát és most már ez a szobor-ügy is szépen halad előre. A szobor-előállítás költségeiből mindössze már csak ezer korona hiányzik. No de majd együtt lesz az is és akkor semmi akadálya sem lesz, hogy felállítódjék a szegedi földön az a szobor, melynek örökpihenésű alakja nótás lelkének oly pazar költségét adta szülővárosának. Szeptemberben megalakul a Dankó Pista szobor bizottság, mely valószínűleg Margó Ede fővárosi szobrászt fogja megbízni a szobor kivitelével.

— **Hivatalos hangon.** A rendőrcsöndes komolysággal kerülgeti a kollegiumkerti sétányt. Esti tizenegy órára jár az idő; szellő nem legyezgeti a bokrokat, a levegő, mintha állana, pokoli a hőség. A rendőr meglátja, hogy valami emberforma kétékes külsejű alak nyújtózkodik a sétány egyik padján.

— Az ám, ni! — mit keres itt kend ember?

A züllött alak megmozdul s rekedtes, borizú hangon mondja:

— Hova a fittyfenébe mennék, mikor nincs hazám?

A rendőr bölint a fejével.

— Nincs hazája kendnek? No, gyűj-jék be.

Azután viszi magával az őrszobába. Mikor beérkeznek, a biztos előtt: peczkesen stellungba vágja magát

— Biztos ur, jelentem alássan, ezt az embert a kollégium-kertben egy padon fekve — csavargásban találtam.

— **Miér vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik ujdonságok a u-házában?** (Piac és Szent-Anna-utca sarkán.) Mert ott kivétel nélkül csakis a legjobb minőségű áruk kaphatók; az olesó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkészítés a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

Nagy tüzek a vidéken.

augusztus 2.

Székelyhídon a villám lecsapott Stubenberg József gróf tanyájától három kilométerre a buzaasztagok közé, épen oda, ahova 14 munkás menekült a zápor elől. Egy embert agyonsújtott, a többi sértetlen maradt. Az asztag csakhamar lángot vetett és hogy a kár nagyobb nem lett, csakis a székelyhídi tűzoltóság gyors kivonulásának és a munkásnép önfeláldozó segítségének köszönhető. Egy asztag elégett, a többi megmentették. A mentést megnehezítette a szél.

Zólyom-Mezőköz (Borosznó fürdő mellett) lángokban van. Szombaton éjjelkor husz ház, gazdasági épületek, a kis takarmány- s a gabonakészlettel együtt pusztult már el. Két gyermek, egy asszony és több állat elégett. Az amugy is szegény nép nyomora leirhatatlan.

Felsőpóron szombaton tűz támadt, melynek csakhamar 18 lakóház s számos melléképület esett áldozatul. A lakóházak nagyobb része biztosítva volt.

A krassószörénymegyei Poganyesten július 28-án éjjeli fél 12 órakor ismeretlen tettesek felgyújtották báró Ambrózy Gyula 52 holdnyi területéről learatott zabtermését. A kár 7000 korona.

Polhora kézségben szombaton délután 78 ház elégett. Egy asszony a tűzben lelte halálát. Igen sok marha elpusztult. A kárt 200,000 koronára becsülik.

Nagyváradról távirják: Schvarcz Márton ezirkói gazdaságában 4000 kereszt buza egy asztagban kigyuladt. Az asztag végén levő eséplőgép mellől az emberek ijedten leugráltak. Nyitray János 19 éves munkás a még mozgó eséplőgép dobjába jutott és az iszonyuan összeroncsolta. Többen súlyos égési sebeket szenvedtek.

Báró Königsarter gyeppui uradalmában tegnap este óta nagy tömeg szalma lángokban áll. — A tüzeket gyújtogatás okozta.

Csatádról írják lapunknak: Szombaton Gerber Károly és Biebet Miklós itteni lakosok kárára több nagy buzakazal égett el. A király több, mint 10,000 korona. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

TAVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 2.

A képviselőház mai ülésén a közoktatási tárca költségvetésének tárgyalását folytatták.

Melzer Vilmos kijelenti, hogy a száz népiskolákban a magyar közoktatási kormány által engedélyezett tankönyveket használják.

Gál Sándor ezzel szemben fenntartja azt, hogy olyan tankönyveket használjanak, amelyek az országról hamis adatokat tartalmaznak. Ilyen könyveket letesz a Ház asztalára.

Turbinyi János azt óhajtáná, hogy visszatartanák a tanítói pályára tolokodókat. **Felhívja a miniszter figyelmét a kirakatokban uton-utfé en látható pornografikus képekre, amelyek az iskolába járó kíváncsi gyerekmeg erkölcsére megmételvezőleg hatnak.** Az iskolákban a magyar szót és magyar érzést kell terjeszteni, különösen a nemzetiségi vidékeken.

Rakovszky István a **gyermekek tulterhelhetése ellen szólal fel.** Amikor az iskolába mennek, úgy néznek ki, mint a teherhordó állatok.

Berzeviczy Albert közoktatási-ügyi miniszter reflektál egyenként a felszólalásokra. Kijelenti, hogy az előhozott panaszokat vizsgálat tárgyává fogja tenni. **Köszönetet mond Veress Józsefnek, aki a népoktatási törvény megalkotásában a függetlenségi párt támogatását ígerte meg.** Legközelebb már 200 új népiskolát állít fel, főleg nemzetiségi vidékeken.

A közoktatási tárca költségvetését ezután a Ház általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalásnál Csernoch János néppárti a katolikus érdekek szempontjából szólalt fel. Ezután Vertán Endre beszélt.

Orosz-japán háború.

Budapest, augusztus 2. Tokióból jelentik, hogy Japán Inkát a kereskedelmi szabad forgalomra megnyitotta a hadi csempészet kizárásával.

Takarmánykiviteli tilalom.

Budapest, aug. 2. Bécsből jelentik, hogy a közös hadügyminiszteriumban értekezletet tartottak, amelynek tárgya a takarmányhiány volt. A hadügyi kormány elhatározta, hogy úgy az osztrák, mint a magyar kormányhoz felhívást fog intézni, hogy a takarmányhiány folytán a takarmány kivitelét tiltsa el.

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása 15 magasabb.

— aug 2

Buza októberre	10:57—10:87
Rozs októberre	8:22—8:23
Tengeri 1905 májusra	7:35—7:36
Zab októberre	7:30—7:31

A malomigazgató gyilkosa megkerült.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 2.

A hét szenzációja: Bogár Gyula, a lemészárolt malomigazgató gyilkosának kézrekerítése volt. Az egész városban nem is beszéltek egyébről, mint a gyilkosságról és a gyilkosról, kinek letartóztatása óriási szenzációt keltett, mivel olyan szegény, de tisztességes családdhoz tartozott, melynek nem egy tagja szerzett már iparával, két keze munkájával, kiváló szorgalma és becsületessége révén jó hirt, nevet és tisztelget.

Azonban ma még nem beszélhetünk gyilkosról. Csupán állítólagos gyilkosról lehet még szó, mert bár a terhes adatok folytán csak bizonyosnak látszik, hogy a vadállati kegyetlenséggel végrehajtott rettenetes gyilkosságot a letartóztatott egyén követte el: konkrét bizonyítékok azonban ellene még ez ideig nincsenek. Ugyanezért, nehogy a család, vagy bárki részéről idővel esetleg szemrehányás érhesen bennünket, ez idő szerint minden kommentar nélkül, csupán csak a száraz tényeket regisztráljuk.

A letartóztatott egyén: Arany Sándor kőműves segéd, Arany Jánosnak, a város volt kőművesmesterének fia. Fiatal házas, ki letartóztatását közvetlenül feleségének köszönheti. Volt ő már gyanúba véve mindjárt a gyilkosság utáni hetekben, akkor tisztázta magát, s mivel annyi bizonyíték sem volt még akkor ellene, mint most, Gudor őrmester elbocsátotta.

Hetek, hónapok múltak azóta, s temérdek gyanúsított kihallgatása után a gyilkos nyomozásában hosszú szünet állott be.

Több nappal ezelőtt ugyanazon tartalmu névtelen feljelentés érkezett a nagyváradi kir. ügyészséghez és egyidejűleg a nyomozást vezető Gudor járás őrmesterhez. A levél a posta bélyeg szerint Paptamásiban lett feladva, s a Gudor őrmester által bevezetett sikeres nyomozás szerint a letartóztatott Arany Sándor feleségének Hegyköz-szent-Imrében lakó szülei írták és adták fel. A levél rövid tartalma a következő:

A felesége június 25-én Szoinokon dolgozó férjét: Arany Sándort otthagya, s 26-án este 10 órakor érkezett haza Szent-Imrére szüleihez, kiknek elpanaszolta, hogy férjét azért hagyta ott, mert éhezett, a mit hetenkint keresett, azt megitta és elkártyázta. Ő pedig megunta már mellette a koplalást.

— Egyebet is mondanék, — tette hozzá — de felek, hogy Ferenc öcsém (ki 18 éves és szintén a szobában volt) elbeszéli.

Mégis a szülei hosszas ösztökélésére elmondotta, hogy mikor a nagyváradi

Mikor a kisfiás Gallyas tehen elbődült az istállóban, beszaladt fejni, — fejni segíteni az anyjának.

— Segítenék szülemnek...

Csak elámult, hogy az anyja, aki úgy pártját fogta az este fölöttébb csunyan néz rá s darabosan felel:

— Fejtem én már három tehenet is, mikor te kicsi voltál, most is meg tudok tán még fejni kettőt... Hanem eredj be, apád akar valamit mondani...

A menyecske megpróbált sirni:

— Jaj énnekem, jaj... Ha már ketek őszobeszéltek.

— Csak eredj, mert apád csizmát subiczkol, olyankor pedig könnyű megharagítani.

— Jaj nekem, jaj... Ha már ketek is az idegenhez huznak...

Harmosné rácsapott a Gallyas tomporára:

— Haj ide, te!... Te meg eredj már!... Ne apád keressen, te keresd apádat!

A gazda nem subiczkolt már, föl is huzakodott, csak az ünneplő kalapját porolta ingujjal zsebkendővel.

— Te leány, szereted te az uradat? Vagy csak azért esküdtél, hogy a menyasszony-tánczot eljárd?

Harmos Vera felegyenesedett:

— Szeretem hát... csak...

— Csak, csak, megállj csak, hát az urad szeret-e?

— Szeret hát... csak... csak...

— Goromba, ugy-e?

— Az ám, ketek el se hiszik... El se hihetik.

— Hát te goromba vagy-e?

A menyecske összecukoritotta a fogát s nem azt mondta, amit gondolt:

— Sose szídtam se apját, se anyját.

— Hát magát?

— Legföljebb a fenével...

— Azt a ruhád vedd föl, amiben ide jöttél... De mindjárt fölvedd... Kész a koesi, fogom a lovakat: te pedig mellém ülsz...

— Ne, ne...

— Ugy lesz... Viszlek. S kihallgatom az uradat is... Csak igyekezz, mert én még a lovakat befogni. S én parancsolok még annak, akit szeretek...

IV.

Mikor a vejkó udvarára bedicsértesékeltek, úgy állt az porta közepén, akár egy faderék.

— Köllünk-e, fiam?

— Köllhetnek ketek... Aki köllhet...

— Megállj, fiam, min is kaptatok össze?

— Egy kóczos borjukötélen... Azt akarta volna az én Verkám, — (csiba te!) — a nemzetségemnek kívánni... Kivánta nekem is a kendő körül, nyakravalónak, elkészítés helyett is.

Harmos János leszállt:

— Fogasd ki fiam a lovakat.

— Hogy ki ne fogatnám. Magam kifogom.

— Köttesd be.

— Hogy be ne köttetném... Magam bekötöm.

— Aztán gyere be a házba.

— Hogy be ne mennék... Szaladok édesapám.

A menyecske meg sirt, rítt, oszt az ura nem kérdezte föle, hogy mi lelte.

S kérd zte Harmos János a vejtől:

— Hát ez az asszony leszálhat-e?

— Akar a járást is tudja, ha akarja.

Hanem én, én, édesapám, nem uralom. Nem küldtem, nem bánom, ha itthon van is.

A pitarban kikérdezte Harmos János:

— Értitek-e fiam, egymást?

— Értjük, édesapám, csak nem is rosszul esett, hogy Verka mindjárt annak a kötélnek az árát hányta... Az ilyen haszonta anság keseríti meg a lelket... Pedig meg is van már az a haszontalan kötel. Elhurezolászta a kendtek-fajta kölyök-kutya... Össze is hurezolászta a kötéllal az uborka folyását... De rá is rak-tam...

Beköszönt Harmos János a házba:

— Dicsértessék...

A menyecske vetkeződött, öltözködött s fogadta a köszöntést:

— Mindörökké...

Az ura meg rászólt:

— Igyekezz, Verka, süss egy kis rá-tottát kolbásszal... Apámuram is szereti, tudod...

— Sose veszködjétek...

— Ejnye a nyüstyit, no... Hamar csak, te, asszony!

Mig a menyecske a kolbászt szele-telte, a tojást keverte, a két ember szét-nézett az udvaron. Olyan volt, mint a rá-zott abrosz, olyan tiszta. A lovak, mint a tükör, a tehenek, mint az írott kép, a malaczkok, akár a vakart hal.

Mikor az asszony jelentette, hogy kész a rátotta, kérdé bemenet az após:

— Adsza csak, fiam, azt a kutya rágta kötelet.

— Minek adnám én azt apámuram-nak?

— Csak látni... Csak cserébe, mert nézd, fiam, én is hoztam egy jó szál kö-telet... Azt a kutyarágottat meg el akarom vinni

— Nem tudom, minek vinné ked el?

— Amiért ezt az ujat itt hagyom...

Hogyha az én lányom még egyszer meg-bomlik, verj rá evvel az új kötéllel...

— Apámuram...

— Ne beszélj, mert, mert megöreg-szik a rátotta — csak azt akarom mon-dani, hogy én meg azt a kutyarágott kö-telet teszem a tányérja helyére... Gyere már no fiam, együnk, ha köll, nektek is lesz dolgotok, az én lovaimnak is.

A méhek a vadszentjánoskenyér-fán szintén azt döngték, hogy dolguk van, dolguk van, dolguk van...

Ebben a nagy szárazságban...

NYILTTÉR.

MATTONI

Erzsébet Sósfürdője.

Gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: április 15-től október hó 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír női bajokban és testi bántalmakban.

Rendelő orvos: dr. Polgár Emil.

Egészséges fekvés. Jutányos lakások. Jó vendéglő. Villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

A hivatalos cs. kir. „Wiener-Zeitung“

277. számában 77. oldalon méltó módon foglalkozik Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító Wilhelm föle antiarthritis és antireumatikus vértisztító teájának gyógyhatásával.

Több irányban tett tapasztalat alapján az antiarthritis és antireumatikus vértisztító teát reumatikus és csuzos bántalmaknál kitűnő eszköznek ajánlhatjuk. Különleges hatása a test egész vértartalmán, valamint az idegrendszeren nyilvánul, amennyiben a vér sűrűsödését megezünteti, az altestben a szénvegy-tartalmu venerikus vért megtisztítja, a nyálka és kólerakodásokat eltávolítja, valamint a székrekedéseket, melyek mindannyian előidézik a nevezett betegségeket, megszünteti.

Ennek a teának még huzamosabb időn keresztül való használata sem nehezíti az emésztést, sőt ellenkezőleg, erősíti.

Különösen ajánlatos ennek a teának a használata tavasszal, valamint a zordabb és hidegebb időjárásban, amikor a nevezett bajok föllépni szoktak és nagyon megviselik a betegeket.

Hogy megóvjuk magunkat hamis utána-toktól, melyek a jó eredményt maguk után nem vonják, ezt a teát egyenesen Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítóól Neunkirchen (Bócs mellett) raktárából vagy ennek fiókjából kell beszerezni.

(9.)

Dr. Raudnitz.

Raktár Debreczenben TÓTH BÉLA gyógy-szertárában.

Pénztárosne

kerestetik a Margit fürdő intézet részére, azonnali belépés mellett. Szükséges 100 korona biztosíték és a németnyelv ismerete. Jelentkezhetni a fürdő irodájában.

Még augusztus hó 20-ig!

Szönyegraktárunk athelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot féláron.

Visszamaradt függönyöket féláron.

Butorszövet maradékokat féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket féláron.

Visszamaradt valódi Smyrna szönyegeket féláron.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Még augusztus hó 20-ig!

Kávé import

Brazíliai és keletindiai
legfinomabb zamatú kávé
igen olcsón kapható

KOHN HENRIK
fűszer-, festék- és ásvány-
viz-nagykereskedésében,
Gróf Degenfeld-tér.

A legolcsóbb
bevásárlási forrás

Székely Jenő és Társa
utóda

uri és női-divat
cipőraktár cégnél

Piacz-
és Szent Anna-utca
sarkán.

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági
bajuszpedrő használata által
mely legjob az összes bajusz-
pedrő készítmények között.
A bajuszt nem törli, nem
tépí, mindég szép állásban
tartja és soha sem kemé-
nyedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotsnek V. Emil
utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.
Valamint Tóth Béla gyógyszeráránban.

Az általánosan elismert kitűnő

Mohai Ágnes

természetes magyar ásványvíz,
mely a külföldi Giesshüblit legjobban
pótolja, főraktára:

MAYER JENŐ

fűszer és csemegé üzletében.
Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

$\frac{1}{2}$ " " 13 "

mélyen loszállított áron kapható.

A ki

olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak kisté-
lyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági
épületek stb. tervezését vagy elkészítését,
nedves lakások szárazzá tételét, betoniro-
zást vagy bármily építkezéshez tartozó
munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt
előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel
előkészít a kőműves, kőfaragó és ac-mes-
teri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón
készít tervrajzokat, költségvetést.

Takarmányhiány

miatt étessük a

„MELASSIT“ erőtakarmányt

a Selypi cukor-
gyár gyártmánya
jobb, olcsóbb és
kiadósabb, mint

tengeri, zab, korpa stb.

kapható:

Deutsch Albert és Fia
fűszerkereskedésében.

Hirdetmény

az amerikai kivándorolni szándékozók részére.

A Fiumén át Amerikába kivándorolni szándékozókat, a máv. igaz-
gatósága tetemes menetdíj kedvezményben részesíti, különösen a kivándor-
lás csoportokban történik, erre vonatkozólag s az egyéb kedvezményeket
illetőleg is bővebb felvilágosítással szolgál

Somossy József lakik Debreczen,

Kölcsey-utca 22. szám,

mint a „Cunárd“ tengerhajózási részv. társaságnak, kor-
mányhatóságilag megerősített meghatalmazottja.

A felvilágosítás és egyéb utbaigazításért a felek részéről díjazás
nem fogadtatik.

Naponta frissen pergelt és darált kávé válogatott fajokból!

A Fűvészkert-utca 14. szám alatt levő HARMATHY PÁL-féle
fűszerüzletet átvetem s azt a mai kor igényeinek megfelelően friss áruval
teljesen berendeztem.

Minden féle fűszeráru kávé, cukor, liszt, só, korpa, petroleum, fri s
töltésű ásványvizek, a fekete tag tej termékeinek lerakata, naponta friss
vaj, tejföl s jégbe hűtött aludt tej kapható.

Amidőn a pontos napi árak betartása mellett, gyors és szolid kiszol-
gálásról t. vevőimet biztosítom, a n. é. közönség szives pártfogásait kérem
s vagyok

tisztelettel

Merkli Ferencz,

Fűvészkert-utca 14.

Naponta friss liptai túró és élesztő.